

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH

Kỹ thuật Điều dưỡng

DÙNG TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CHUYÊN NGHIỆP

GUYỄN
C LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

NGUYỄN THANH THỦY (*Chủ biên*)

GIÁO TRÌNH
KỸ THUẬT ĐIỀU DƯỠNG

ĐỐI TƯỢNG: ĐIỀU DƯỠNG ĐA KHOA

(*Dùng trong các trường THCN*)

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2008

Lời giới thiệu

Nước ta đang bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa nhằm đưa Việt Nam trở thành nước công nghiệp văn minh, hiện đại.

Trong sự nghiệp cách mạng to lớn đó, công tác đào tạo nhân lực luôn giữ vai trò quan trọng. Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã chỉ rõ: “Phát triển giáo dục và đào tạo là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, là điều kiện để phát triển nguồn lực con người - yếu tố cơ bản để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững”.

Quan triệT chủ trương, Nghị quyết của Đảng và Nhà nước và nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của chương trình, giáo trình đối với việc nâng cao chất lượng đào tạo, theo đề nghị của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, ngày 23/9/2003, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội đã ra Quyết định số 5620/QĐ-UB cho phép Sở Giáo dục và Đào tạo thực hiện đề án biên soạn chương trình, giáo trình trong các trường Trung học chuyên nghiệp (THCN) Hà Nội. Quyết định này thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Thành ủy, UBND thành phố trong việc nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển nguồn nhân lực Thủ đô.

Trên cơ sở chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành và những kinh nghiệm rút ra từ thực tế đào tạo, Sở Giáo dục và Đào tạo đã chỉ đạo các trường THCN tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình một cách khoa học, hệ

thống và cập nhật những kiến thức thực tiễn phù hợp với đối tượng học sinh THCN Hà Nội.

Bộ giáo trình này là tài liệu giảng dạy và học tập trong các trường THCN ở Hà Nội, đồng thời là tài liệu tham khảo hữu ích cho các trường có đào tạo các ngành kỹ thuật - nghiệp vụ và đông đảo bạn đọc quan tâm đến vấn đề hướng nghiệp, dạy nghề.

Việc tổ chức biên soạn bộ chương trình, giáo trình này là một trong nhiều hoạt động thiết thực của ngành giáo dục và đào tạo Thủ đô để kỷ niệm “50 năm giải phóng Thủ đô”, “50 năm thành lập ngành” và hướng tới kỷ niệm “1000 năm Thăng Long - Hà Nội”.

Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội chân thành cảm ơn Thành ủy, UBND, các sở, ban, ngành của Thành phố, Vụ Giáo dục chuyên nghiệp Bộ Giáo dục và Đào tạo, các nhà khoa học, các chuyên gia đầu ngành, các giảng viên, các nhà quản lý, các nhà doanh nghiệp đã tạo điều kiện giúp đỡ, đóng góp ý kiến, tham gia Hội đồng phản biện, Hội đồng thẩm định và Hội đồng nghiệm thu các chương trình, giáo trình.

Đây là lần đầu tiên Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình. Dù đã hết sức cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót, bất cập. Chúng tôi mong nhận được những ý kiến đóng góp của bạn đọc để từng bước hoàn thiện bộ giáo trình trong các lần tái bản sau.

GIÁM ĐỐC SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Lời nói đầu

Giao trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng do tập thể giáo viên bộ môn Điều dưỡng biên soạn bám sát mục tiêu, nội dung của chương trình khung, chương trình giáo dục ngành Điều dưỡng. Giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng có cập nhật những thông tin, kiến thức mới về lĩnh vực kỹ thuật điều dưỡng, có đổi mới phương pháp biên soạn tạo tiền đề sư phạm để giáo viên và học sinh có thể áp dụng các phương pháp dạy - học hiệu quả.

Giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng bao gồm các bài học, mỗi bài học có ba phần (mục tiêu học tập, những nội dung chính và phần tự lượng giá - đáp án). Giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng là tài liệu chính thức để sử dụng cho việc học tập và giảng dạy trong nhà trường.

Bộ môn Điều dưỡng xin trân trọng cảm ơn các chuyên gia đầu ngành, các thầy thuốc chuyên khoa đã tham gia đóng góp ý kiến với tác giả trong quá trình biên soạn giáo trình môn học này; xin trân trọng cảm ơn bác sĩ Hoàng Gia, ThS. Nguyễn Bích Lưu đã cho ý kiến phản biện cuốn giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng; xin trân trọng cảm ơn Hội đồng nghiệm thu chương trình, giáo trình các môn học trong các trường trung học chuyên nghiệp thành phố Hà Nội đã có đánh giá và xếp loại xuất sắc cho cuốn giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng.

Cuốn “Giáo trình môn học Kỹ thuật điều dưỡng” chắc vẫn còn khiêm khuyết, chúng tôi rất mong nhận được những đóng góp ý kiến của các đồng nghiệp, các thầy cô giáo và học sinh nhà trường để môn học ngày càng hoàn thiện hơn.

Thay mặt nhóm tác giả
Nguyễn Thanh Thủy

Bài 1

TIẾP NHẬN NGƯỜI BỆNH ĐẾN KHÁM, VÀO VIỆN, CHUYỂN VIỆN, RA VIỆN

Mục tiêu học tập

1. Trình bày được mục đích và các thủ tục cần thiết của việc vào viện, chuyển viện, ra viện.
2. Trình bày được cách tiếp đón người bệnh tại phòng khám, tại khoa.
3. Trình bày được cách tiến hành chuyển viện và ra viện.
4. Trình bày được các phương pháp đặt cẳng.

I. TIẾP ĐÓN NGƯỜI BỆNH VÀO VIỆN

1. Mục đích

Đảm bảo người bệnh được tiếp đón ngay từ khoa khám bệnh và được nhân viên y tế đưa vào khoa điều trị, vận chuyển và tiếp nhận chu đáo, giúp người bệnh cảm thấy dễ chịu và gây ấn tượng tốt trong thời gian nằm điều trị.

2. Các thủ tục hành chính khi người bệnh vào viện

2.1. Trường hợp bình thường

- Khi người bệnh vào viện cần có:
 - + Giấy giới thiệu của cơ quan y tế tuyến dưới.
 - + Thẻ bảo hiểm, trẻ nhỏ (6 tháng tuổi có giấy khai sinh).
 - + Lập hồ sơ bệnh án.
 - + Biên nhận tài sản của người bệnh đã giữ lại.

2.2. Trường hợp cấp cứu

- Chuyển ngay vào phòng cấp cứu: Ghi rõ họ tên, tuổi, địa chỉ người bệnh, nghề nghiệp, ngày giờ, lý do đến khám, phương tiện vận chuyển và tình trạng người bệnh.

- Kiểm tra tài sản của người bệnh để bàn giao cho người nhà.

3. Tiếp đón người bệnh tại phòng khám

3.1. Chuẩn bị phòng đợi

- Phòng sạch đẹp, gọn gàng yên tĩnh.
- Đủ ghế cho người bệnh ngồi chờ.
- Có tranh ảnh, áp phích về giáo dục sức khỏe cho người bệnh xem, đọc trong thời gian chờ đợi.
- Phát phiếu vào khám theo thứ tự.

3.2. Chuẩn bị phòng khám

- Gọn gàng, sạch sẽ, thoáng về mùa hè, ấm về mùa đông.
- Chuẩn bị bình phong, giường khám bệnh, bàn ghế.
- Chuẩn bị đầy đủ dụng cụ cho bác sĩ khám bệnh: ống nghe, búa phản xạ, huyết áp kế...
- Chuẩn bị đầy đủ các loại giấy tờ thủ tục hành chính.

3.3. Tiếp đón người bệnh

- Tiếp xúc với người bệnh:
 - + Chủ động chào hỏi người bệnh.
 - + Giới thiệu mình với người bệnh.
 - + Hướng dẫn người bệnh các thủ tục cần thiết trước khi vào khám bệnh.
 - + Sắp xếp chỗ ngồi cho người bệnh ở phòng đợi, mời người bệnh vào phòng khám theo thứ tự.
- Nhận định người bệnh:
 - + Khai thác tiền sử bằng cách phỏng vấn người bệnh hoặc người nhà.
 - + Quan sát người bệnh bằng cách sử dụng các giác quan: nhìn, sờ, nghe, ngửi...
 - + Lấy dấu hiệu sinh tồn: Phải nhận định được trạng thái bệnh như sốc, truy tim, suy hô hấp... trong trường hợp cấp cứu, người điều dưỡng phải chủ động xử trí trong khi mời bác sĩ khám.

Ví dụ:

- + Nếu người bệnh khó thở: cho nằm đầu cao.
- + Người bệnh tím tái: cho thở ôxy.
- Mời bác sĩ khám và cho hướng xử trí:
 - + Hỗ trợ bác sĩ khám.
 - + Thực hiện kỹ thuật chuyên môn.

- + Nếu người bệnh phải nằm viện:
 - Làm thủ tục nhập viện.
 - Hướng dẫn vệ sinh cá nhân, giúp người bệnh thay quần áo.
 - Đưa người bệnh vào khoa điều trị (nếu người bệnh không tự đi được phải dùng cáng hoặc xe lăn chuyển người bệnh).
- + Nếu người bệnh không phải nằm viện:
 - Nhắc người bệnh thực hiện nghiêm chỉnh y lệnh điều trị.
 - Hướng dẫn người bệnh tự chăm sóc sức khỏe và phòng các bệnh khác.

4. Tiếp nhận người bệnh vào khoa

4.1. Chuẩn bị dụng cụ và các phương tiện

- Bảng kế hoạch chăm sóc người bệnh hoặc phiếu chăm sóc.
- Các loại phiếu: tiêm truyền, thử phản ứng...
- Huyết áp, ống nghe...
- Giường, quần áo, chăn màn và đồ dùng cá nhân.

4.2. Nhận bàn giao

- Người bệnh, tình trạng người bệnh.
- Hồ sơ bệnh án.
- Tài sản (nếu không có người nhà).

4.3. Đưa người bệnh vào buồng bệnh

- Sắp xếp giường nằm.
- Phổ biến nội quy bệnh viện.
- Cung cấp các dụng cụ cá nhân (nếu cần), nâng thành giường lên đảm bảo an toàn cho người bệnh.

4.4. Nhận định tình trạng sức khỏe người bệnh

- Lấy dấu hiệu sinh tồn.
- Tình trạng chung: tỉnh táo, lơ mơ hay li bì...
- Da: xanh hay nhợt nhạt...
- Tình trạng khó thở, kiêu thở.
- Ho: khan hay có đờm.
- Đau: cảm giác, vị trí, tính chất đau: âm ỉ, dữ dội.
- Có rối loạn ngôn ngữ không?
- Khả năng nghe, nhìn...
- Nghe lời than phiền của người bệnh.